

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره دوازدهم - سال دوم

شماره ثبت ۳۲۶

عادی

طرح دوفوریتی صلاحیت رسیدگی محاکم جمهوری اسلامی ایران در خصوص جرایم بین الملل

کمیسیون های ارجاعی

اصلی:	
فرعی:	-

معاونت قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً طرح ذیل که به امضای ۹۱ نفر از نمایندگان رسیده است، جهت طی مراحل قانونی تقدیم می‌شود.

مقدمه (دلایل توجیهی):

مقدمه (دلایل توجیهی):

چنانچه مستحضرید، رژیم جعلی نسل‌کش صهیونی با پشتوانه ایالات متحده آمریکا در ۲۳ تیرماه ۱۴۰۴ با نقض حاکمیت ملی جمهوری اسلامی ایران، با تجاوز تروریستی و غیرقانونی به خاک جمهوری اسلامی ایران طی ۱۲ روز جنایات جنگی متعددی را در خاک جمهوری اسلامی ایران مرتکب شد. این تجاوز خودسرانه منجر به شهید شدن بیش از ۹۳۵ نفر از هموطنان ما، از جمله فرماندهان متعدد نظامی و انتظامی، حداقل ۱۴ نفر از دانشمندان برجسته به همراه فرزندان و خانواده‌هایشان، ۳۸ کودک، ۱۰۲ زن که برخی از آنها باردار بوده‌اند و زخمی شدن بیش از ۵ هزار نفر و تخریب بیش از ۳۴۵ ساختمان مسکونی شده است. در این حملات علاوه به حمله مراکز نظامی به مراکز غیرنظامی متعددی حمله و تجاوز شده است، به اماکن مسکونی، دانشگاهها، مؤسسات تحقیقاتی، مراکز صلح آمیز هسته ای، زیرساختهای مدنی، بیمارستانها، مراکز دفاع مدنی و زندانها و رسانه‌ها از جمله صدا و سیما، مراکز امداد رسانی از جمله هلال احمر و آمبولانس‌ها تجاوز شده است که همه این موارد جنایت علیه بشریت، نسل‌کشی و جرائم جنگی محسوب می‌شود. این حملات جنایتکارانه نه تنها نقض آشکار ماده ۲(۴) منشور ملل متحد (ممنوعیت استفاده از زور علیه تمامیت ارضی و حاکمیت دولت‌ها) است، بلکه ناقض حقوق بین‌الملل بشردوستانه و حقوق بشر از جمله کنوانسیون‌های ژنو (۱۹۴۹) و پروتکل‌های الحاقی آن، میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی و میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، قطعنامه‌های سازمان ملل متحد (۲۶۲۵ و ۳۳۱۴) و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی می‌باشد که حمله به غیرنظامیان و مناطق مسکونی و تأسیسات هسته‌ای را ممنوع و آنرا جنایت جنگی اعلام کرده است.

از طرف دیگر رژیم جعلی صهیونی و ایالات متحده آمریکا و برخی از کشورهای استعمارگر و مقامات آنها سالهای سال است که در سراسر جهان، دست به نسل کشی، جنایت علیه بشریت و جرائمی جنگی می‌زنند که از این موارد می‌توان به جنایات در غزه و لبنان و یمن و سوریه و سایر کشورها اشاره نمود. در بسیاری از کشورهای جهان دادگاهها و محاکم کشورهای صلاحیت رسیدگی بین المللی به جنایات جنگی و نسل کشی اشخاص در هر منطقه از دنیا را دارند و صلاحیت آنها فراتر از صلاحیت سرزمینی می‌باشد و به استناد این صلاحیت حکم بازداشت برخی از مسئولین رژیم جنایت کار جنگی صهیونی توسط دادگاههای برخی از کشورهای دنیا صادر شده است.

در نظام حقوقی جمهوری اسلامی ایران صلاحیت محاکم و دادگاههای برای رسیدگی به جنایات بین المللی که خارج از خاک جمهوری اسلامی ایران واقع شده اند، به طور کامل پیش بینی نشده است. یکی از ضرورتهایی که لازم است در نظام حقوقی جمهوری اسلامی ایران پیش بینی شود صلاحیت محاکم و دادگاههای جمهوری اسلامی ایران برای رسیدگی به جرائم نسل کشی، جنایت علیه بشریت، جرائم جنگی و ... می‌باشد.

لذا، طرح ذیل با قید دو فوریت جهت طی مراحل قانونی تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌شود:

حسینعلی حاجی دلیگانی - محمدتقی نقدعلی - کامران غضنفری - مجتبی رحمان دوست - رمضان رحیمی دشتلوئی - علی احمدی - علیرضا نوین - فرهاد بشیری - علیرضا سلیمی - حسنعلی اخلاقی امیری - حسین حق وردی - مجید دوست علی - محمدرضا احمدی سنگر - روح اله متفکرآزاد - نادرقلی ابراهیمی - سیدجواد حسینی کیا - سیدمحمد مولوی - غلامحسین زارعی - زهره سادات لاجوردی - علیرضا عباسی - حبیب قاسمی - محمد رستمی - جبار کوچکی نژادارم ساداتی - کمال حسین پور - فاطمه محمدیگی - سیدعلی یزدی خواه - علاءالدین بروجردی - علی خضریان - یعقوب رضازاده - سالار مرادی - صدیف بدری - شهین جهانگیری - حسینعلی شهریاری - سیدمحمد سادات ابراهیمی - علی امامی راد - محمدطلا مظلومی آبرزگه - سیدجلیل میرمحمدی مبدی - فرشاد ابراهیم پور نورآبادی - محمد خوش سیما - سیداسماعیل حسینی - عمر علیپوراقدم - میثم ظهوریان ابوترابی - ابوالفضل ابوترابی - محمد معتمدی زاده - بابک رضازاده - محمدصالح جوکار - جعفر پورکبگانی - هوشنگ هادیان پور - فداحسین مالکی - مهدی فلاح - احمد راستینه هفشجانی - علی خزائی - فرامرز شاهسواری - حمیدرضا عزیزی فارسانی - عباس پاپی زاده بالنگان - عباس بیگدلی -

احد بیوته - علی آذری - مرتضی آقا طهرانی - سید محمد پاک مهر - مهدی طغیانی - روح اله
ایزدخواه - بهروز محبی نجم آبادی - ابراهیم رضائی - امیر حسین ثابتی منفرد - نصراله پژمان فر -
حاکم ممکن - جلیل مختار - غلام رضا شریعتی اندراتی - حسین امامی راد - علیرضا زندیان - هادی
محمدپور - سید حسن هاشمی - علی جعفری آذر - علی اصغر نخعی راد - مصطفی مطورزاده - حسن
حسن نتاج صلحدار - سمیه رفیعی - محمدرضا رضائی کوچی - احسان عظیمی راد - روح اله نجابت
- محمدمهدی شهریار - محمد سبزی - غلامرضا توکل شوریجه - محمد میرزائی - مالک شریعتی
نیاسر - غلامرضا دهقان ناصرآبادی - پیمان فلسفی - مهدی کوچک زاده - امیر حسین بانکی پورفرد -
موسی احمدی

عنوان طرح: طرح دوفوریتی صلاحیت رسیدگی محاکم جمهوری اسلامی ایران در خصوص جرایم بین الملل

باسمه تعالی

طرح دوفوریتی صلاحیت رسیدگی محاکم جمهوری اسلامی ایران در خصوص جرایم بین الملل

ماده ۱- جرائم نسل کشی، جنایت علیه بشریت، جرایم جنگی و جنایت تجاوز، بعنوان جرایم بین المللی محسوب و مرتکبین این جرائم برابر مقررات این قانون مجازات می گردند.

ماده ۲- نسل کشی: هر یک از رفتارهای زیر که به قصد نابود کردن تمام یا قسمتی از اعضای یک گروه ملی، قومی، نژادی یا مذهبی ارتکاب یابد، نسل کشی محسوب می شود.

- (۱) قتل اعضای گروه
- (۲) ایراد صدمات شدید نسبت به تمامیت جسمی یا روانی اعضای یک گروه؛
- (۳) قراردادن عمدی گروه در معرض شرایط نامناسبی که منتهی به زوال قوای جسمی کلی یا جزئی آن بشود؛
- (۴) تحمیل اقداماتی به منظور جلوگیری از تولد و تناسل در گروه؛
- (۵) انتقال اجباری کودکان گروه به گروه دیگر.

ماده ۳- در خصوص مرتکبین بندهای ذیل ماده ۳ این قانون، حسب مورد یکی از مجازات ذیل را تعیین نماید:

- ۱- مجازات مباشرت و مشارکت در ارتکاب نسل کشی، حبس تعزیری و جرای نقدی درجه یک.
- ۲- هر کس دیگران را به ارتکاب نسل کشی تشویق، تطمیع، تحریک یا ترغیب نماید، در صورتی که نسل کشی محقق شود، به حبس و جزای نقدی درجه یک محکوم می گردد، در غیر این صورت به حبس و جزای نقدی درجه دو محکوم می گردد.
- تبصره ۱: هر کس دیگران را به ارتکاب نسل کشی تشویق، تطمیع، تحریک یا ترغیب نماید، در صورتی که نسل کشی محقق شود، به حبس و جزای نقدی درجه یک محکوم می گردد، در غیر این صورت به حبس و جزای نقدی درجه دو محکوم می گردد.
- تبصره ۲: دادگاه می تواند علاوه بر مجازات مقرر، دستور دهد عواید، اموال و دارایی هایی که به نحو مستقیم یا غیرمستقیم از ارتکاب جرم حاصل شده یا در ارتکاب جرم مورد استفاده قرار گرفته باشد، بدون اینکه به حقوق شخص ثالث با حسن نیت، لطمه ای وارد سازد، ضبط شود.

تبصره ۳: دادگاه می تواند علاوه بر مجازات های مقرر، مرتکب را متناسب با مجازات اصلی به مجازات تکمیلی و محرومیت از حقوق اجتماعی مطابق قانون مجازات اسلامی محکوم نماید.

تبصره ۴: فرمانده نظامی یا شخصی که عملاً وظایف فرمانده نظامی را بر عهده دارد به حبس تعزیری و اجرای نقدی درجه یک محکوم خواهد شد.

ماده ۴- جنایت علیه بشریت: هریک از رفتارهای زیر که در چارچوب حمله گسترده یا سازمان یافته علیه هر جمعیت غیرنظامی و با علم به گسترده یا سازمان یافته بودن حمله ارتکاب یابد، جنایت علیه بشریت محسوب می شود:

حمله گسترده یا سازمان یافته: رفتاری است اقدامات مجرمانه به کار رفته در این قانون که در تعقیب یا پیشبرد سیاست یک دولت یا یک سازمان برای انجام تهاجمی صورت گرفته باشد.

سیاست یک دولت یا سازمان: منظور از «سیاست یک دولت یا سازمان» این است که حمله باید به دنبال یک طرح و برنامه معین و به شکل سازمان یافته باشد. این سیاست نیازی نیست که به طور رسمی اتخاذ شود.

(۱) قتل،

(۲) ریشه کن کردن که عبارت است از تحمیل عمدی شرایط خاصی از زندگی از جمله محروم کردن از دسترسی به غذا و دارو به منظور از بین بردن تمام یا بخشی از یک جمعیت

(۳) تجاوز جنسی، برده گیری جنسی (اعمال حق مالکانه بر انسان در جهت استفاده جنسی به ویژه زنان و کودکان)، فاحشگی اجباری (اکراه و اجبار به انجام فعل جنسی)، عقیم سازی اجباری؛ حاملگی اجباری، (حاملگی اجباری یعنی حبس غیرقانونی زنی که به زور حامله شده است، به قصد تاثیرگذاری بر ترکیب قومی یک جمعیت یا ارتکاب سوءاستفاده های جنسی دیگر. این تعریف نباید به نحوی تفسیر شود که بر قوانین مربوط به حاملگی تاثیر بگذارد).

(۴) به بردگی گرفتن که عبارت است از اعمال حق مالکانه بر انسان از جمله خرید یا فروش یا بهره کشی از انسان به ویژه زنان و کودکان

(۵) شکنجه که عبارت است از تحمیل عمدی درد یا رنج شدید جسمی یا روانی بر شخصی که در توقیف یا تحت کنترل متهم به شکنجه است.

تبصره: درد و رنجی که ناشی از اعمال و اجرای مجازات قانونی یا ذاتی یا لازمه آن است، شامل شکنجه نمی شود.

(۶) ناپدیدسازی اجباری؛ اشخاص یعنی دستگیری یا بازداشت یا ربودن اشخاص توسط یک دولت یا سازمان سیاسی، یا با اجازه یا حمایت یا رضایت آن ها و سپس امتناع از اعتراف به محرومیت این اشخاص از آزادی یا امتناع از دادن اطلاعات از سرنوشت یا محل وجود آنان، به قصد دور کردن آنان از حمایت قانون برای مدت طولانی.

۷) اخراج یا انتقال اجباری جمعیت؛ یعنی جابه‌جا کردن اجباری اشخاص موردنظر از طریق بیرون راندن یا دیگر اعمال قهرآمیز از منطقه‌ای که قانونا در آنجا حضور دارند، بدون اینکه به موجب قانون مجاز باشد.

۸) تعقیب و آزار مداوم یک گروه براساس وجوه سیاسی، نژادی، ملی، قومی، فرهنگی، مذهبی، جنسیتی از رهگذر محروم سازی شدید ایشان از حقوق اساسی مذکور در قوانین موضوعه جمهوری اسلامی ایران، در صورتی که همراه با قصد خاص یا یکی دیگر از رفتارهای سازنده جنایت علیه بشریت باشد.

۹) جداسازی نژادی (آپارتاید) یعنی ارتکاب اعمال غیرانسانی از نوع اعمال مذکور در بند الف، در چارچوب یک رژیم نهادینه شده مشتمل بر ظلم و استیلاء سازمان یافته توسط یک گروه نژادی علیه یک گروه یا گروه‌های نژادی دیگر به قصد حفظ و نگهداری آن رژیم.

۱۰) حبس یا محرومیت شدید انسان از آزادی جسمانی برخلاف قانون؛

۱۱) سایر اعمال غیرانسانی دیگری که منتج به ایجاد رنج عظیم یا صدمه شدید به جسم یا سلامت جسمی یا روحی شود.

ماده ۵- در خصوص مرتکبین بندهای ۱ تا ۱۱ ذیل ماده ۵ این قانون، حسب مورد یکی از مجازات به شرح ذیل تعیین نماید:

۱. مجازات مباشرت و مشارکت، جرائم بندهای ۱ تا ۳، حبس تعزیری و جزای نقدی درجه یک.
۲. مجازات مباشرت و مشارکت، جرائم بندهای ۴ تا ۶، حبس تعزیری و جزای نقدی درجه یک
۳. مجازات مباشرت و مشارکت، جرائم بندهای ۷ تا ۹، حبس تعزیری و جزای نقدی درجه دو
۴. مجازات مباشرت و مشارکت، جرائم بندهای ۱۰ تا ۱۱، حبس تعزیری و جزای نقدی درجه دو یا سه حسب مورد با تشخیص می باشد.

ماده ۶- جرایم جنگی: هر یک از جرایم مندرج در بندهای ذیل که در قالب یک برنامه یا سیاست عمومی یا گسترده انجام گرفته باشد در مخاصمه مسلحانه بین المللی، جرائم جنگی محسوب می گردد.

الف - نقض‌های شدید کنوانسیون‌های ۱۲ اوت ۱۹۴۹ ژنو، متضمن هریک از اعمال مشروحه ذیل که بر ضد اشخاص یا اموال مورد حمایت که در ارتباط با حمله مسلحانه ارتکاب یابد: -

۱. قتل عمد؛
۲. شکنجه یا رفتار غیرانسانی، از قبیل آزمایش‌های زیست‌شناختی؛
۳. فراهم آوردن موجبات رنج عظیم یا صدمه شدید به جسم یا سلامتی؛
۴. تخریب و تصاحب گسترده اموال که ضرورت‌های نظامی آن را توجیه نمی‌کند و به صورت غیرقانونی و خودسرانه اجرا شده است؛

۵. اجبار اسرای جنگی یا دیگر اشخاص مشمول حمایت با رعایت کنوانسیون سوم ۱۲ اوت ۱۹۴۹ ژنو به خدمت در صفوف نیروهای دولت دشمن؛
۶. محروم کردن عمدی اسرای جنگی یا دیگر اشخاص مشمول حمایت از حق محاکمه عادلانه و قانونی؛
۷. اخراج یا انتقال غیرقانونی یا حبس غیرقانونی؛
۸. گروگانگیری.

ب: دیگر نقض‌های شدید ناظر بر مخاصمات مسلحانه بین‌المللی، شامل هریک از اعمال مشروحه ذیل می‌باشد:

- (۱) هدایت عمدی حملات بر ضد مردم غیرنظامی یا بر ضد افراد غیرنظامی که در اعمال جنگی شرکت مستقیم ندارند؛
- (۲) هدایت عمدی حملات بر ضد کارکنان، تاسیسات، مواد، واحدها یا وسایل نقلیه‌ای که در کمک‌رسانی بشردوستانه یا مأموریت‌های حفظ صلح به موجب منشور ملل متحد به کار گرفته می‌شوند مادام که آنها شایسته برخورداری از حمایتی هستند که به موجب حقوق بین‌الملل مخاصمات مسلحانه به غیرنظامیان یا اهداف غیرنظامی داده شده است؛
- (۳) هدایت عمدی حملات بر ضد اهداف غیرنظامی؛
- (۴) انجام عمدی حمله‌ای با علم به اینکه چنین حمله‌ای باعث تلفات جانی یا آسیب به غیرنظامیان یا خسارت به اهداف غیرنظامی یا آسیب گسترده، درازمدت و شدید به محیط زیست خواهد شد و آشکارا نسبت به مجموعه مزیت نظامی ملموس و مستقیم موردانتظار از آن بیش از اندازه است؛
- (۵) حمله یا بمباران با هر ابزاری به شهرها، روستاها، مناطق مسکونی یا ساختمان‌هایی که بی‌دفاع بوده و اهداف نظامی نیستند؛
- (۶) هدایت عمدی حملات بر ضد ساختمان‌هایی که برای مقاصد مذهبی، آموزشی، هنری یا علمی یا خیریه اختصاص یافته و نیز بر ضد اموال فرهنگی، بیمارستان‌ها و مکان‌های تجمع بیماران و زخمی‌ها مشروط بر آنکه آن مکان‌ها اهداف نظامی نباشند؛
- (۷) هدایت عمدی حملات بر ضد ساختمان‌ها، مواد، واحدها و وسایل نقلیه پزشکی و افرادی که نشان‌های مشخصه کنوانسیون‌های ژنو را مطابق قانون به کار می‌برند؛
- (۸) کشتن یا ایراد صدمه شدید به طرف مخاصمه‌ای که سلاح خود را بر زمین گذاشته یا ابزاری برای دفاع ندارد یا از روی اختیار تسلیم شده است؛
- (۹) سوءاستفاده از پرچم متارکه جنگ یا پرچم، نشان‌ها و لباس‌های متحدالشکل طرف مخاصمه یا سازمان ملل یا علائم مشخصه کنوانسیون‌های ژنو به طوری که منجر به مرگ یا صدمه شدید به اشخاص شود؛
- (۱۰) در معرض نقص بدنی یا هرنوع آزمایش پزشکی یا علمی قراردادن اشخاصی که تحت سیطره طرف مخاصمه هستند به طوری که نه درمان پزشکی، دندانپزشکی یا بیمارستانی شخص موردنظر آن را

توجیه می‌کند و نه در جهت منفعت وی صورت می‌گیرد و موجب مرگ یا خطر جدی برای آن شخص یا اشخاص می‌شود؛

(۱۱) خائنانه کشتن یا زخمی کردن افرادی که به دولت یا ارتش دشمن تعلق دارند وفق مقررات حقوق بین‌الملل

(۱۲) ایجاد سپر انسانی و بهره‌برداری از حضور اشخاص غیرنظامی یا دیگر اشخاص برخوردار از حمایت به منظور مصون نگاه داشتن نقاط، مناطق یا نیروهای نظامی معین از عملیات نظامی؛

(۱۳) اقدام دولت اشغالگر، به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم برای انتقال بخش‌هایی از جمعیت غیرنظامی‌اش به سرزمینی که اشغال می‌کند، یا اخراج یا انتقال تمام یا بخش‌هایی از جمعیت سرزمین اشغالی در داخل یا به خارج این سرزمین؛

(۱۴) اعلان این امر که به هیچ کسی رحم نخواهد شد؛

(۱۵) اعلان این امر که حقوق و دعاوی اتباع طرف مخاصم در هر دادگاهی ملغی یا تعلیق است؛

(۱۶) تخریب یا ضبط اموال طرف مخاصم مگر آن که ضرورت‌های جنگ چنین تخریب یا ضبط اموال را ایجاب نماید؛

(۱۷) غارت شهر یا محل؛

(۱۸) اجبار اتباع طرف مخاصم به شرکت در عملیات جنگی ضد کشور خود، هرچند آن‌ها پیش از شروع جنگ در خدمت دولت متخاصم بوده‌اند؛

(۱۹) به‌کار بردن سم یا سلاح‌های سمی؛

(۲۰) به‌کار بردن تسلیحات شیمیایی، گازهای خفه‌کننده، سمی یا سایر گازها و هر نوع مایعات، مواد یا محصولات مشابه؛

(۲۱) استفاده از گلوله‌هایی که به آسانی در بدن انسان منبسط یا پخش می‌شود، مانند گلوله‌هایی که دارای پوسته سختی هستند که تمام هسته را نمی‌پوشاند یا آن که شکاف‌هایی ایجاد می‌کنند؛

(۲۲) به‌کار بردن سلاح‌ها، پرتابه‌ها و مواد و روش‌های جنگی که کاربرد آن‌ها در جنگ مطابق اصول و قواعد بین‌المللی پذیرفته شده ممنوع بوده و دارای خاصیت آسیب‌رسانی بیش از حد یا موجب رنج غیرلازم می‌شوند یا آنکه ذاتاً بدون تفکیک میان اهداف نظامی و غیرنظامی و مغایر حقوق بین‌الملل بشردوستانه هستند؛

(۲۳) هتک حرمت و کرامت افراد، به ویژه رفتار موهن و تحقیرکننده؛

(۲۴) ارتکاب تجاوز جنسی، برده‌گیری جنسی، اجبار به فحشای جنسی، حاملگی اجباری آنچنانکه در شق ۶ بند ب ماده ۴ تعریف شده است، عقیم کردن اجباری یا هر شکل دیگر از اشکال خشونت جنسی نیز که موجب نقض شدید کنوانسیون‌های ژنو می‌شود؛

(۲۵) استفاده عمدی از گرسنگی دادن اجباری غیرنظامیان به عنوان یک روش جنگی به واسطه محروم کردن آنها از نیازهای ضروری برای ادامه حیات، از جمله جلوگیری تعمدی از تامین تدارکات و کمک‌های امدادی پیش‌بینی شده در کنوانسیون‌های ژنو ۱۹۴۹؛

(۲۶) بکارگیری اجباری یا داوطلبانه کودکان زیر ۱۵ سال در نیروهای مسلح ملی یا سربازگیری از آنان برای مشارکت فعال در عملیات جنگی.

ماده ۷- دادگاه می‌تواند در خصوص مرتکبین بندهای ۱ الی ۲۶ ذیل قسمت الف و ب ماده ۷، حسب مورد یکی از مجازات ذیل را تعیین نماید:

۱. مجازات مباشرت و مشارکت، جرائم بندهای ۱ و ۲، حبس تعزیری و جزای نقدی درجه یک
۲. مجازات مباشرت و مشارکت، جرائم بندهای ۳ تا ۷، حبس تعزیری و جزای نقدی درجه دو می‌باشد.
۳. مجازات مباشرت و مشارکت جرائم بندهای ۸ تا ۱۲، چنانچه منجر به فوت قربانی یا ایراد صدمه یا خطر جدی به وی شود، حبس تعزیری و جزای نقدی درجه یک.
۴. مجازات مباشرت و مشارکت، جرائم بند ۱۳، حبس تعزیری و جزای نقدی درجه سه.
۵. مجازات مباشرت و مشارکت، جرائم بندهای ۱۴ و ۱۵، حبس تعزیری و جزای نقدی درجه شش.
۶. مجازات مباشرت و مشارکت، جرائم بندهای ۱۶ و ۱۷، علاوه بر جبران خسارت یا عودت اموال، مستوجب حبس تعزیری و جزای نقدی درجه سه یا چهار حسب مورد.
۷. مجازات مباشرت و مشارکت، جرائم بند ۱۸، حبس تعزیری و جزای نقدی درجه چهار.
۸. مجازات مباشرت و مشارکت جرائم بندهای ۱۹ تا ۲۲، حبس تعزیری و جزای نقدی درجه یک.
۹. مجازات مباشرت و مشارکت، جرائم بند ۲۳، حبس تعزیری و جزای نقدی درجه چهار یا پنج حسب.
۱۰. مجازات مباشرت و مشارکت، جرائم بند ۲۴، حبس تعزیری و جزای نقدی درجه یک.
۱۱. مجازات مباشرت و مشارکت جرائم بند ۲۵، حبس تعزیری و جزای نقدی درجه یک.
۱۲. مجازات مباشرت و مشارکت جرائم بند ۲۶، حبس تعزیری و جزای نقدی درجه سه.

ماده ۸- جنایت تجاوز

الف) جنایت تجاوز عبارتست از برنامه‌ریزی، تدارک، آغاز یا اجرای عمل تجاوزکارانه از سوی شخصی که در مقامی قرار دارد که می‌تواند به نحو موثری عمل سیاسی یا نظامی یک دولت را کنترل یا هدایت کند و ماهیت، شدت و گستره آن عمل تجاوزکارانه، موجب نقض آشکار منشور ملل متحد است. (بر اساس بند الف از یادداشت توضیحی ماده یک قطعنامه ۳۳۱۴ مورخ ۱۴ دسامبر ۱۹۷۴)

تبصره ۱: منظور از عمل تجاوزکارانه در بند الف، استفاده از نیروی مسلح از سوی یک دولت علیه حاکمیت، تمامیت سرزمینی یا استقلال سیاسی دولت دیگر یا به هر نحو دیگر ناسازگار با منشور ملل متحد است.

تبصره ۲: مفهوم دولت در این قانون به هیچ وجه به معنای به رسمیت شناختن دولت محسوب نمی‌گردد. (بر اساس بند الف از یادداشت توضیحی ماده یک قطعنامه ۳۳۱۴ مورخ ۱۴ دسامبر ۱۹۷۴)

ب) هریک از اعمال ذیل، قطع نظر از اینکه اعلان جنگ شده یا نشده باشد، یورش یا حمله نیروهای مسلح یک دولت به قلمرو دولت دیگر یا هرگونه اشغال نظامی، هرچند موقت، که ناشی از چنین یورش یا حمله‌ای باشد، یا هرگونه الحاق کلی یا جزئی سرزمین دولت دیگر با استفاده از زور؛

(۱) بمباران کردن قلمرو دولت دیگر توسط نیروهای مسلح یک دولت یا استفاده از هرگونه سلاح به وسیله یک دولت بر ضد قلمرو دولت دیگر؛

(۲) محاصره بنادر یا سواحل یک دولت توسط نیروهای مسلح دولت دیگر؛

(۳) حمله نیروهای مسلح یک دولت علیه نیروهای زمینی، دریایی یا هوایی یا ناوگان‌های هوایی و دریایی دولت دیگر؛

(۴) استفاده از نیروهای نظامی یک دولت که با موافقت دولت دیگر در قلمرو آن دولت قرار دارد برخلاف شرایط مقرر در توافقنامه یا هرگونه تمديد حضور آنها در آن سرزمین پس از انقضای موافقتنامه؛

(۵) عمل یک دولت که اجازه می‌دهد سرزمینش را که در اختیار دولت دیگر قرار داده توسط آن دولت برای عمل تجاوزکارانه علیه دولت ثالث مورد استفاده قرار بگیرد؛

(۶) اعزام دسته‌ها، گره‌ها، نیروهای نامنظم یا مزدوران مسلح توسط یا از طرف یک دولت، به منظور انجام عملیات مسلحانه علیه دولتی دیگر، با چنان شدتی که در زمره اقدامات مندرج در بندهای بالا قرار گیرد یا متضمن درگیر شدن قابل ملاحظه دولت مزبور در آن عملیات است.

ماده ۹- مجازات مباشرت و مشارکت در اعمال تجاوزکارانه موضوع ماده ۹ حبس تعزیری و جزای نقدی درجه سه می باشد.

ماده ۱۰- مجازات معاونت در جرایم مواد ۳، ۵، ۷ و ۹، این قانون، به حداقل مجازات مرتکبین مباشرت و مشارکت و یا یک درجه پایینتر حسب مورد می باشد.

ماده ۱۱- مجازات شروع به جرم در جرایم مواد ۳، ۵، ۷ و ۹، این قانون، دو درجه کمتر از مجازات مرتکبین مباشرت و مشارکت مجازات خواهند بود.

ماده ۱۲- مجازات تبانی و اجتماع دو نفر یا بیشتر، در جرایم مواد ۳، ۵، ۷ و ۹، این قانون، سه درجه کمتر از مجازات مرتکبین مباشرت و مشارکت مجازات خواهند بود.

ماده ۱۳- اعمال مجازاتهای مندرج در این قانون حسب مورد مانع از اجرای مجازات قصاص و دیه نیست و چنانچه رفتار مرتکب مشمول مجازات حدی باشد مجازات حدی اجرا و در صورت سقوط مجازات حدی مجازات های تعزیری موضوع این قانون اجرا می گردد.

ماده ۱۴- مصونیت های کیفری به رسمیت شناخته شده در حقوق بین الملل که ناشی از سمت رسمی و یا مقام و موقعیت متهمان اعم از رؤسای دولت یا حکومت، وزرای خارجه و افراد دیپلماتیک است، تنها محدود به دوران تصدی سمت رسمی است و نباید پس از ترک سمت رسمی مانع تعقیب و محاکمه آنها شده و نیز برای رهایی از مسئولیت یا تخفیف مجازات مدنظر قرار گیرد

ماده ۱۵- مواد حاضر سالب حق جمهوری اسلامی ایران در دفاع در مقابل گروه های تروریستی، معاند و یا غیرقانونی نقض کننده امنیت مرزها نخواهد شد. (دفاع مشروع قطعنامه ۱۳۷۳ و ۱۳۶۸ سازمان ملل)

ماده ۱۶:- مسئولیت مافوق: فرمانده نظامی در سلسله مراتب یا شخصی که عملاً وظایف فرمانده نظامی را انجام می دهد در صورت ترک فعل درخصوص ارتکاب جرایم این قانون توسط نیروهایی که تحت فرماندهی و کنترل موثر او هستند، در موارد ذیل مسئول بوده و مجازات وی، معادل مجازات مرتکب خواهد بود.

۱. فرمانده نظامی یا شخص مذکور با توجه به اوضاع و احوال قضیه می دانسته یا باید می دانسته است که نیروهای تحت امر او جرم مذکور را مرتکب شده و یا قریباً مرتکب خواهند شد.

۲. فرمانده نظامی یا شخص مذکور همه اقدامات لازم و معقولی را که در توانش بوده برای جلوگیری از جرم یا منع از انجام آن یا برای طرح مسئله نزد مقامات صلاحیتدار به منظور انجام تحقیق و تعقیب انجام نداده است.

تبصره ۱: اینکه متهم به دستور مافوق خود عمل کرده است، موجب زوال مسئولیت نیست، اما در صورتی که دادگاه تشخیص دهد، می تواند از جهات تخفیف باشد.

تبصره ۲: مفاد بند تبصره یک فوق، نسبت به دستور ارتکاب نسل کشی و جنایت علیه بشریت اعمال نمی شود.

ماده ۱۷- جرائم موضوع این قانون مشمول مرور زمان نمیگردد.

ماده ۱۸- صلاحیت محاکم جمهوری اسلامی ایران

جرایم موضوع این قانون از حیث صلاحیت مشمول ماده ۹ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ می‌باشند، به جز جرم تجاوز که محاکم ایران در صورتی به آن رسیدگی خواهند کرد که جرم مذکور علیه دولت ایران واقع شده باشد

تبصره ۱: در صورتی که متهم به جرم تجاوز در ایران یافت شود و دولت مورد تجاوز، تقاضای استرداد او را داشته باشد شورای عالی امنیت ملی می‌تواند با درخواست استرداد موافقت یا با رعایت تعهدات ناشی از معاهدات ذیربط، به رغم تقاضای استرداد، برای محاکمه به مقام‌های ذیصلاح در ایران ارجاع دهد.

تبصره ۲: محاکم ایران به جرایم ارتكابی قبل از تصویب مفاد این قانون در صورتی که اعمال مجرمانه مزبور براساس معاهدات بین‌المللی که دولت ایران عضو آن‌ها بوده، جرم بین‌المللی شناخته می‌شود، صالح به رسیدگی خواهند بود. (اشاره به ماده ۹ یا عدم اشاره مرعی با کمیسیون با تشخیص کمیسیون).

ماده ۱۹- محاکم جمهوری اسلامی ایران می‌توانند بر اساس صلاحیت مندرج در ماده ۹ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ متهم یا متهمین به ارتكاب هریک از جرائم این قانون را، حتی اگر در ایران یافت نشوند محاکمه غیابی نمایند.

ماده ۲۰- صلاحیت دادگاه:

رسیدگی به جرایم بین‌المللی مندرج در قانون مجازات اسلامی در صلاحیت دادگاه کیفری یک استان تهران بوده و در مواردی که متهم به ارتكاب جرایم بین‌المللی از پرسنل نظامی باشد، دادگاه نظامی یک تهران صالح به رسیدگی است.

تبصره ۱: دادگاه کیفری یک و نظامی یک حسب مورد در رسیدگی به جرایم بین‌المللی باید مطابق آئین‌نامه ویژه اجرایی حداکثر دو مستشار متخصص در حقوق بین‌الملل کیفری و حقوق بین‌الملل بشردوستانه به‌کار گیرد. وزارت دادگستری مکلف است آئین‌نامه مورد نظر را با همکاری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و قوه قضاییه حداکثر دو ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون تهیه و ابلاغ می‌گردد. مرعی

تبصره ۲: دادگاه پیش از صدور حکم، نظرات مستشاران را که باید حداکثر ظرف یک هفته پس از ختم دادرسی اعلام شود، دریافت می‌کند و لازم است ضمن صدور حکم مستند و مستدل، نفیاً یا اثباتاً در رأی صادره به این نظرات اشاره نماید اما مکلف به تبعیت از نظر مستشاران نیست.

ماده ۲۱- صلاحیت دادسرا:

۱. دادسرای امور بین‌الملل تهران و دادسرای نظامی حسب مورد واحد ویژه‌ای بازپرسی را به منظور تحقیق و تعقیب افراد متهم به ارتکاب جرایم بین‌المللی ایجاد خواهد کرد.
تبصره: مفاد بند ۱ فوق در خصوص تحقیق و تعقیب اتباع ایرانی متهم به ارتکاب جرایم بین‌المللی نیز لازم‌الرعايه است.
۲. دادسرا می‌تواند از ظرفیت موافقتنامه‌های معاضدت قضایی دوجانبه و نیز گزارش‌های سازوکارهای تحقیقاتی منطقه‌ای و یا بین‌المللی تشکیل شده از سوی سازمان ملل متحد در مرحله تحقیقات مقدماتی استفاده کند و با این سازوکارهای تحقیقاتی درباره ارتکاب جرایم بین‌المللی وارد همکاری شود.
۳. ضابطان قضایی، دادسرا و دادگاه در تمام مراحل تعقیب، تحقیق و محاکمه مکلفند تعهدات بین‌المللی ناشی از معاهدات و قوانین مربوط به حقوق متهم و حقوق بیگانگان را رعایت کنند. مستنکف از این مقررات به مجازات انتظامی درجه سه محکوم خواهد شد.

هیأت رئیسه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب

۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر معاونت قوانین در مورد طرح طرح دوفوریتی صلاحیت رسیدگی محاکم جمهوری اسلامی ایران در خصوص جرایم بین

الملل تقدیم می شود.

معاون قوانین

معاونت حقوقی ریاست جمهوری
معاونت تدوین و تنقیح قوانین و مقررات

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می شود:

۱- سابقه تقدیم

بر اساس ماده ۱۳۰ آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی		
طرح/لایحه جاری قبلاً تقدیم	☒ نگرديده است	☐ گردیده است

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

طرح/لایحه تقدیمی ، از حیث ضوابط تدوین ایراد اساسی ندارد		
۱	دارای موضوع و عنوان مشخص :	☒ است ☐ نیست
۲	عنوان با مفاد طرح/لایحه، منطبق :	☒ است ☐ نیست
۳	دلایل مندرج در مقدمه توجیهی کافی و به دور از اجمال :	☒ است ☐ نیست
۴	توضیحات راجع به ضرورت رسیدگی به قید فوریت در مقدمه ارائه :	☒ شده است ☐ نشده است
۵	طرح دارای موضوع واحد :	☐ است ☒ نیست
	• و ارائه آن در قالب :	☐ ماده واحده ☒ مواد متعدد
	• با ایراد مواجهه :	☒ نیست ☐ است
۶	بند ۹ سیاست های کلی نظام قانونگذاری مبنی بر رعایت اصول قانون نویسی و قانونگذاری، لحاظ :	☒ شده است ☐ نشده است

شرح نظر کارشناسی اداره کل تدوین قوانین در خصوص ضوابط تدوین

۳- در اجرای بند (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:

طرح/لایحه تقدیمی ، از حیث ضوابط ماهوی ایراد اساسی ندارد		
۱	طرح/لایحه با سند چشم انداز و سیاست های کلی نظام :	☒ مطابقت دارد ☐ تعارض ندارد
۲	طرح/لایحه با اصل ۳ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد ☐ دارد
۳	طرح/لایحه با اصل ۱۵ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد ☐ دارد

۴	طرح/لایحه با اصل ۵۲ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد	☐ دارد
۵	طرح/لایحه با اصل ۵۳ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد	☐ دارد
۶	طرح/لایحه با اصل ۶۰ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد	☐ دارد
۷	طرح/لایحه با اصل ۷۳ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد	☐ دارد
۸	طرح/لایحه با اصل ۱۳۸ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد	☐ دارد
۹	طرح/لایحه با اصل ۱۱۲ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد	☐ دارد
۱۰	طرح/لایحه با اصل ۱۵۸ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد	☐ دارد
۱۱	طرح/لایحه با سایر اصول قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد	☐ دارد

شرح نظر کارشناسی اداره کل تدوین قوانین در خصوص ضوابط ماهوی

در خصوص سند چشم انداز و سیاست های کلی نظام

در خصوص مغایرت با اصول قانون اساسی

نکات ماهوی طرح صلاحیت رسیدگی محاکم جمهوری اسلامی ایران در خصوص جرایم بین‌المللی - پیشنهاد می‌شود که در ماده (۱) «جرایم بین‌المللی» تعریف و در ماده (۲) مصادیق آن ذکر شود. همچنین در این ماده تصریح گردد که محاکم و دادگاههای جمهوری اسلامی ایران صلاحیت رسیدگی و صدور حکم در خصوص این نوع جرایم را به طور کامل دارا می‌باشند. - در ماده (۳) عبارت «ماده (۳)» به «ماده (۲)» تغییر یابد و عبارت «را تعیین نماید» به «تعیین می‌شود» اصلاح شود. - در ماده (۳) از آنجاکه مفاد تبصره ۱ در بند ۲ آمده است پیشنهاد می‌شود تبصره ۱ حذف و شماره تبصره های بعدی اصلاح شود. - در ماده (۳) در تبصره ۱ عبارت «یک محکوم می‌گردد» به «و» اصلاح شود. - در ماده (۳) در تبصره ۲ عبارت «ارتکاب جرم» به عبارت «ارتکاب جرم یا جرایم» اصلاح و عبارت «در ارتکاب جرم» حذف شود. - در ماده (۳) در تبصره (۴) پیشنهاد می‌شود تعریف مناسبی از «فرمانده نظامی» در متن ماده یا تبصره ارائه شود. - در ماده (۴) عبارت «رفتاری است» به «انجام یا اقدام جهت اعمال مجرمانه این قانون که» اصلاح شود. بعد از کلمه «سازمان» عبارت «و یا اجازه یا حمایت و یا رضایت آنها» اضافه شود. بعد از عبارت «سازمان یافته» عبارت «اعم از رسمی یا غیررسمی» اضافه شود و جمله «این سیاست نیازی نیست که به طور رسمی اتخاذ گردد» حذف شود. عبارت «ریشه کن کردن که عبارت است از» به عبارت «ریشه کن کردن» اصلاح شود. - در ماده (۴) پیشنهاد می‌شود بند ۲ در ذیل مصادیق مربوط به نسل کشی قرار گیرد. همچنین در بند ۳ از کلمه «برده گیری» تا کلمه

«کودکان» حذف شود. همچنین در بند ۴ عبارت «به بردگی گرفتن عبارت است از» به عبارت «به بردگی گرفتن» اصلاح شود. همچنین در بند ۵ عبارت «شکنجه که عبارت است از» به عبارت «شکنجه» اصلاح شود. همچنین استعمال واژه کنترل خلاف اصل ۱۵ است. در بند ۹ نشانی به طور دقیق درج شود. منظور از بند الف کجاست؟ در بند ۱۱ عبارت «دیگری که» و عبارت «جسم یا» حذف و کلمه اشخاص بعد از کلمه «روحی» اضافه شود. - در ماده ۵ کلمه نماید به می‌گردد اصلاح شود. در بند ۱ عبارت «۱ تا ۳» به عبارت «۱ تا ۶» اصلاح شود. بند ۲ زائد است. در بند ۳ مرجع تشخیص قید شود. - در ماده ۶ عبارت «در قالب» به عبارت «به صورت» اصلاح شود و عبارت «انجام گرفته باشد» به بعد از کلمه «بین‌المللی» منتقل شود و عبارت «و در قالب» بعد از کلمه «گسترده» اضافه شود. همچنین در بند الف کلمه «نقض‌های» به عبارت «نقض هر یک از» اصلاح شود. در این بند استعمال کلمه کنوانسیون مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است. در جزء ۱ بند ب عبارت «غیرنظامی یا بر ضد» به «و» اصلاح شود و کلمه «شرکت» به «مشارکت» اصلاح شود. همچنین فراز آخر جزء ۴ بند ب نامفهوم است. در جزء ۷ همین بند کلمه کنوانسیون ایراد اصل ۱۵ قانون اساسی دارد. در جزء ۲۴ همین بند عبارت «آنچنانکه در شق ۶ بند ب ماده ۴ تعریف شده است» حذف شود. - پیشنهاد می‌شود در دسته‌بندی مجازاتهای ماده ۶ جرایمی که مستوجب حبس تعزیری و جزای نقدی درجه یک هستند به ترتیب و پشت سر هم ذکر شوند و به طور کلی جرایمی که دارای مجازات واحد هستند در پی یکدیگر بیایند. - در ماده ۷ در جزء ۱ منظور از بندهای ۱ و ۲ قسمتهای الف و ب یا یکی از آنهاست؟ همچنین در جزء ۲ منظور از بندهای ۳ تا ۷ قسمتهای الف و ب یا یکی از آنهاست؟ در جزء ۳ بعد از ۸ تا ۱۲ منظور قسمت ب است؟ پیشنهاد می‌شود عبارت «و در غیر این صورت...» به انتهای جزء ۳ اضافه شود. کلمه «مورد» به انتهای جزء ۹ اضافه شود. - در ماده ۸ کلمه کنترل مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است. - ماده ۱۶: درخصوص تبصره ۱: اول اینکه متهم در درجه اول می‌بایست به تکالیف قانونی خود از جمله اطلاع کتبی به مافوق و ... عمل نموده باشد. دوم اینکه ذکر این نکته ضروری است که مسئولیت دولتی که متهم جرم در آنجاست با مجازات متهم ساقط نمی‌شود و مسئولیت کیفری فردی رافع مسئولیت بین‌المللی دولت نیست. - در ماده ۱۸ در تبصره ۲ کلمه «تصویب» به عبارت «لازم الاجرا شدن» اصلاح شود. نکات کلی: - پیشنهاد می‌شود در این طرح به حق دولت زیان‌دیده برای مبادرت به اقدامات متقابل علیه دولت متجاوز اشاره و در این خصوص تعیین تکلیف شود و شرایط حاکم بر توسل به اقدامات متقابل تعیین گردد و به ویژه اشاره شود که چه اقداماتی از چهارچوب اقدام متقابل خارج است و جرم بین‌المللی محسوب می‌شود. - پیشنهاد می‌شود در این طرح مسئولیت سازمانهای بین‌المللی از جمله سازمان بین‌المللی انرژی اتمی نیز اشاره و در این خصوص تعیین تکلیف شود. - همچنین پیشنهاد می‌شود در خصوص حیطة و محدوده صلاحیتهای حاکمیت این قانون به ویژه در موارد متعارض با قوانین داخلی دیگر کشورها تعیین تکلیف شود. - همچنین در مواردی که موافقتنامه‌های بین‌المللی با کشورهای متعاقد درخصوص موضوعی تعیین تکلیف نموده باشد در متن به آن تصریح گردد و یا در صورتی که دولت جمهوری اسلامی ایران به آن ملحق شده ذکر شود. سایر نکات: بررسی ایرادات ماهوی طرح پیشنهادی صلاحیت رسیدگی به جرایم بین‌المللی ۱. گسترش جرایم تحت پوشش طرح پیشنهادی به‌طور قابل توجهی دامنه جرایم بین‌المللی را فراتر از چهار جرم اصلی مندرج در اساسنامه رم (نسل‌کشی، جنایات علیه بشریت، جنایات جنگی و جرم تجاوز) گسترش داده است. این گسترش چند مشکل اساسی ایجاد می‌کند: الف) مغایرت با استانداردهای بین‌المللی: - اساسنامه دیوان کیفری بین‌المللی به‌دقت به چهار جرم اصلی محدود شده که مورد اجماع جامعه بین‌المللی است. - در حقوق بین‌الملل هنوز تعریف جامعی از تروریسم

وجود ندارد. تروریسم بدون تعریف دقیق و مطابق با معیارهای بین‌المللی، موجب ابهام در تفسیر و اجرا می‌شود. (ب) چالش‌های عملی: - تفکیک میان "تروریسم" و "مقاومت مشروع" در رویه قضایی ایران ممکن است با معیارهای بین‌المللی در تعارض باشد. - ماده ۱۵ طرح به دفاع مشروع در مقابل گروه‌های تروریستی اشاره دارد، اما تعریف دقیقی از این گروه‌ها ارائه نمی‌دهد. پیشنهاد اصلاحی: - حذف تروریسم از فهرست جرایم بین‌المللی در این طرح یا ارائه تعریفی دقیق منطبق با اسناد بین‌المللی که ایران به آن‌ها پیوسته است. - ایجاد تمایز واضح بین اقدامات تروریستی و دفاع مشروع با معیارهای عینی. ۲. ابهام در صلاحیت جهانی صلاحیت جهانی در طرح پیشنهادی به‌طور شفاف تبیین نشده است. الف) عدم تعریف حدود و ثغور: - ماده ۱۸ طرح به صلاحیت محاکم ایران اشاره دارد اما معیارهای اعمال صلاحیت جهانی را مشخص نمی‌کند. در حقوق بین‌الملل، در اعمال صلاحیت جهانی جرم باید از مصادیق جرایم بین‌المللی باشد (نسل‌کشی، جنایات علیه بشریت، جنایات جنگی) - متهم در قلمرو کشور تعقیب‌کننده حضور داشته باشد - کشور محل ارتکاب یا تابعیت متهم تمایل یا توانایی رسیدگی را نداشته باشد (اصل تکمیلی) (ب) تعارض بالقوه با حاکمیت دولتی: - طرح پیشنهادی اجازه محاکمه غیابی را می‌دهد (ماده ۱۹) که می‌تواند با اصل حاکمیت دولت در حقوق بین‌الملل در تعارض باشد. - عدم اشاره به همکاری با دیوان کیفری بین‌المللی یا سایر مراجع قضایی بین‌المللی یک خلأ جدی است. ۳. عدم شمولیت کامل مصونیت‌ها ماده ۱۴ طرح در مورد مصونیت‌ها ناقص و نیازمند بازنگری اساسی است: الف) محدودیت ناموجه مصونیت‌ها: - این ماده فقط مصونیت‌های ناشی از سمت رسمی را محدود به دوران تصدی می‌کند، در حالی که برخی مصونیت‌ها (مانند مصونیت‌های پارلمانی) حتی پس از ترک سمت نیز ادامه می‌یابد. - عدم اشاره به مصونیت‌های کارکردی (functional immunity) که طبق حقوق بین‌الملل عرفی، برای اقدامات رسمی مقامات دولتی اعمال می‌شود. مصونیت‌های کارکردی به مصونیت‌هایی اطلاق می‌شود که اقدامات رسمی مقامات دولتی در چارچوب وظایف قانونی آنها را از تعقیب قضایی در کشورهای دیگر مصون می‌دارد. این نوع مصونیت: - دائمی است و پس از ترک سمت نیز ادامه می‌یابد؛ - شامل اقداماتی می‌شود که در چارچوب وظایف رسمی و با اختیارات قانونی انجام شده باشد، - برخلاف مصونیت‌های شخصی که موقت است، حتی پس از پایان مأموریت نیز باقی می‌ماند (ب) تعارض با حقوق بین‌الملل: - رویه دیوان بین‌المللی دادگستری در پرونده‌هایی مانند "البشیر" نشان می‌دهد که برخی مصونیت‌ها حتی برای جرایم بین‌المللی نیز قابل استناد است. لذا ماده ۱۴ ممکن است با تعهدات بین‌المللی ایران در مورد مصونیت‌های دیپلماتیک و کنسولی در تعارض باشد. (ب) مجازات‌ها: - مجازات‌های تکمیلی مانند ضبط اموال (تبصره ۲ ماده ۳) باید با حقوق مالکیت خصوصی و حقوق اشخاص ثالث با حسن نیت سازگار باشد. ج) سازوکارهای دادرسی: - نقش مستشاران حقوق بین‌الملل (ماده ۲۰) باید تقویت شود و نظرات آن‌ها معتنا باشد. - تضمین‌های دادرسی عادلانه برای متهمان باید به‌طور شفاف پیش‌بینی شود. جمع‌بندی و توصیه‌های نهایی طرح پیشنهادی اگرچه گام مثبتی در جهت بومی‌سازی عدالت کیفری بین‌المللی است، اما نیازمند اصلاحات اساسی در موارد زیر است: ۱. محدود کردن جرایم تحت پوشش به چهار جرم اصلی اساسنامه رم و حذف جرایم اضافی مانند تروریسم مگر با تعریف دقیق و مورد اجماع بین‌المللی. ۲. تبیین شفاف حدود صلاحیت جهانی با تعریف معیارهای عینی برای اعمال آن و پیش‌بینی سازوکارهای همکاری بین‌المللی. ۳. بازنگری در مقررات مصونیت‌ها با تفکیک بین انواع مصونیت‌ها و احترام به تعهدات بین‌المللی ایران. ۴. تقویت سازوکارهای دادرسی عادلانه از جمله نقش مستشاران بین‌المللی و تضمین‌های حقوق دفاعی متهمان. این اصلاحات نه تنها از تعارضات حقوقی جلوگیری می‌کند، بلکه مقبولیت بین‌المللی

طرح را نیز افزایش خواهد داد. پیشنهاد می‌شود پیش از تصویب نهایی، نظرات کارشناسان مستقل حقوق بین‌الملل و سازمان‌های بین‌المللی ذی‌ربط نیز اخذ گردد.

تعداد برگ اظهار نظر به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیر کل تدوین قوانین

معاونت حقوقی ریاست جمهوری
معاونت تدوین قوانین و مقررات

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۱) و (۳) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌شود:

@@۱۴۰۰۰۱۳@@

در اجرای بند (۳) :

نظر اداره کل مربوطه در خصوص لزوم قانونگذاری بر اساس طرح/لایحه جاری به ثبت نرسیده است.

تعداد برگ سوابق قانونی و نظر اداره کل به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

ضمیمه نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

نظر اداره کل به انضمام سوابق قانونی

الف – نظر اداره کل

--

ب – سوابق قانونی

@@ قوانین مرتبط @@

@@ قوانین متعارض @@

@@ قوانین مرتبط/متعارض @@

@@ قوانین تعیین نشده @@

معاونت حقوقی ریاست جمهوری
معاونت تدوین و انتشار قوانین و مقررات